

KRAJSKÝ ÚŘAD

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Odbor sociálních věcí 28. října 117

702 18 Ostrava

12.7. 2018

Sdělení ve věci poskytování sociálních služeb bez oprávnění

Krajský úřad Moravskoslezského kraje v rámci výkonu své působnosti podle zákona o sociálních službách v poslední době zaznamenal větší počet situací, kdy jsou klientům nabízeny nebo i poskytovány služby naplňující znaky sociálních služeb ve smyslu zákona o sociálních službách, přičemž však tyto subjekty (ať už právnické či fyzické osoby) nemají zákonné oprávnění k poskytování sociálních služeb dle ustanovení § 78 odstavce 1 zákona o sociálních službách.

Z uvedeného ustanovení § 78 a z ustanovení § 83, § 84 a § 85 zákona o sociálních službách však vyplývá, že s výjimkou specifických případů (kterými jsou osoba blízká nebo asistent sociální péče), lze sociální služby poskytovat výhradně na základě zákonem stanoveného oprávnění (tj. registrace poskytovatele sociálních služeb) k poskytování sociálních služeb. Registrace je udělována rozhodnutím v rámci správního řízení příslušným krajským úřadem na základě žádosti fyzické či právnické osoby po splnění všech zákonných podmínek. Podmínky registrace jsou pak stanoveny v ustanovení § 79 téhož zákona. Nadto mohou být v souladu s právní úpravou poskytovány sociální služby též subjekty, které mají specifické postavení (dětský domov, hospicová péče, sociální hospitalizace). Subjekt, který je oprávněn k poskytování sociální služby, je uveden ve veřejně přístupném registru poskytovatelů sociálních služeb, jak podrobněji uvedeno dále.

v České republice nelze poskytovat sociální službu bez oprávnění k jejímu poskytování na základě pouze zákona o sociálních službách. Poskytovatel, který není k poskytování sociální služby oprávněn dle ustanovení § 78 odst. 1 zákona o sociálních službách, popř. v souladu s § 85 téhož zákona, a přesto poskytuje službu, která svým charakterem a podmínkami připomíná poskytování sociální služby, jedná tak **v rozporu se zákonem.** Tímto svým jednáním se subjekt dopouští nejen potenciálního ohrožení uživatele takové služby (např. uživateli takové služby může být odejmut úřadem práce příspěvek na péči, neboť tato dávka nesmí být využita k úhradě péče, pomoci nebo služby, která není

poskytována v souladu se zákonem o sociálních službách), ale též přestupku dle ustanovení § 107 zákona o sociálních službách spojeného s pokutou až do výše 2 000 000 Kč.

Registrace, resp. příslušné oprávnění, je vyjádřením požadavku zákona o sociálních službách směřujícího k zajištění minimálního standardu úrovně péče a podpory lidem v nepříznivé životní situaci. Jedná se o garanci základního minima, které se týká např. prostředí (zejména technickoadministrativní zázemí, požární bezpečnost, zajištění odpovídajících hygienických podmínek), požadované odbornosti pracovníků, ochrany práv a zájmů klientů těchto zařízení a zajištění péče. Tento minimální standard poskytování sociálních služeb je garantován právě rozhodnutím o registraci a následně i realizací kontrolní činnosti příslušných správních orgánů včetně provádění inspekce kvality sociálních služeb, a to ze strany např. krajského úřadu, úřadu práce a Ministerstva práce a sociálních věcí. **Pokud si právnická nebo fyzická osoba odmítá nebo není schopna oprávnění k poskytování sociálních služeb zajistit ve formě zákonného oprávnění, pak takový subjekt v podstatě odmítá nebo není schopen přijmout a zaručit se za závazek garance minimální kvality a zabezpečit tak potřeby svých klientů na, zákonem i společností požadované úrovni.**

V této souvislosti upozorňujeme, že registrace sociálních služeb nesouvisí sama o sobě s přístupem těchto subjektů k dotacím z veřejného rozpočtu, jak je nesprávně někdy chápáno, nýbrž jde o oprávnění vůbec takové služby fakticky poskytovat. Je pak čistě na samotném registrovaném poskytovateli, zda bude o získání prostředků na svou činnost z veřejného rozpočtu usilovat či nikoliv. Veřejné finance ale samozřejmě nemohou být poskytovány subjektu, který není ke své činnosti oprávněn v souladu s právními předpisy. Dále je vhodné upozornit také na skutečnost, že sociální služby, ani jinou činnost obdobného charakteru, nelze vykonávat ani na základě živnostenského oprávnění.

Pro snazší orientaci doporučujeme využít interaktivní vyhledávač Ministerstva práce a sociálních věcí „Registr poskytovatelů sociálních služeb“ na tomto odkaze <http://iregistr.mpsv.cz>. **Subjekt, který není v tomto registru uveden, není oprávněn k poskytování sociálních služeb,** a tudíž není možné zprostředkovávat kontakt mezi tímto subjektem a klientem k zajištění péče v souladu s výkonem a cíli sociální práce.

V neposlední řadě připomínáme, že zajišťování sociálních služeb lidem v nepříznivé sociální situaci je dle ustanovení § 92 zákona o sociálních službách v působnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností, kde

je možné směřovat případné požadavky občanů v nepříznivé sociální situaci. Upozorňujeme ovšem, že primární je především zajištění péče v přirozeném prostředí klientů, tedy mj. prostřednictvím terénních a ambulantních sociálních služeb s maximálním možným zapojením osob blízkých, což výrazně přispívá ke kvalitě života opečovávaných osob. Sociální služba pobytového charakteru je vždy až posledním řešením, neboť významně a zejména trvale zasahuje do života svých uživatelů. Tato skutečnost je ostatně jedním z podstatných důvodů, proč je zapotřebí důsledně dbát na kvalitu těchto sociálních služeb a na dodržování dikce zákona.